

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА ПРАЦІВНИКІВ ОВС: ПРОБЛЕМАТИКА ПИТАННЯ

Кудря В.В.,

старший науковий співробітник науково-методичного центру навчальних закладів МВС Національної академії внутрішніх справ, кандидат психологічних наук

Ускладнення криміногенної обстановки на сучасному етапі розвитку суспільства та держави потребує застосування більш ефективних методів та засобів професійної діяльності працівників ОВС. Суттєві труднощі у роботі служб та підрозділів перешкоджають своєчасному попередженню, виявленню і розкриттю злочинних посягань. Нерідко вузькогалузеві методи професійної діяльності не спрацьовують. Тому виникає потреба у впровадженні практично виправданій комбінації методів, запропонованих різними прикладними галузями знань, передусім, спираючись на здобутки психології. Використання її можливостей здатне посприяти у зменшенні ризику помилки при пошуку, сприйманні й оцінці фактів, що становлять службовий інтерес.

Експериментальними дослідженнями було встановлено [1], що молодий фахівець, який ефективно засвоїв повний курс правильно організованої професійно-психологічної підготовки, за 4-6 місяців досягає такого рівня професійної майстерності, який шляхом “спроб і помилок”, поступово та стихійно, на основі позитивних і гірких уроків правоохоронної діяльності формується у практичного працівника лише через 3-4 роки. В умовах значної плінності кадрів в ОВС значимість використання такої можливості важко недооцінити.

Результати власних спостережень свідчать, що в процесі навчання та протягом періоду первісної адаптації до умов службової діяльності у працівників ОВС виникає низка проблем, пов'язаних із чинниками як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Є декілька обставин, що в теперішній час визначають важливість проблеми покращення підготовки працівників ОВС. Насамперед, процеси розвитку суспільства вимагають відмови від застосування погроз і компрометації та оволодіння більш цивілізованими психолого-педагогічними методами роботи з громадянами. Крім того, узагальнення досвіду професійно-психологічної підготовки правоохоронців (Д. О. Александров, Ю. Б. Ірхін, Л. І. Казмирченко, Я. Ю. Кондратьєв, О. М. Цільмак та ін.) дозволяють організувати навчання фахівців для підрозділів ОВС відповідно до сучасних вимог, домагатися високих результатів у стислі терміни.

Безпосередня діяльність працівника ОВС, що має відповідну психологічну підготовку, є однією з форм використання спеціальних психологічних знань у його роботі. Отже, професійна діяльність правоохоронця першочергово спрямована на оптимальне обрання психологічно обґрунтованого та практично виправданого інструментарію когнітивно-комунікативного процесу для реалізації службових завдань. Цей напрям прикладного впровадження психологічних технологій є більш складним, адже потребує відповідної підготовки практичного працівника, що, закономірно, й зумовлює періодичну актуалізацію цих питань [2].

Структура такої психологічної підготовки, на наш погляд, має бути представлена:

- 1) загальною психологічною підготовкою;
- 2) спеціальною психологічною підготовкою.

Загальна психологічна підготовка є складовою частиною системи психологічної підготовки фахівця, на основі якої у нього з'являється

обґрунтована впевненість у своїх силах, позитивне ставлення та інтерес до роботи, творчий підхід до її виконання. У межах загальної психологічної підготовки можна виокремити інформаційну і орієнтаційну підготовку.

Так, зокрема, інформаційна підготовка дозволяє зорієнтувати фахівця в здобутках психологічної науки. Зокрема, корисним буде усвідомлення психологічної структури та особливостей юридичної діяльності; закономірностей спілкування; особливостей інтелектуальної, емоційно-вольової, мотиваційної сфер особистості; елементів візуальної психодіагностики тощо.

Орієнтаційна підготовка сприяє формуванню професійних цілей і цінностей, психологічної культури, що передбачає вміння вирішувати професійні завдання з урахуванням психологічних аспектів; орієнтацію на врахування закономірностей психології при виконанні службових обов'язків. Доречним будуть також знання характеристик професійно значущих якостей працівника ОВС згідно фахової спрямованості; вимог до професійно-психологічної підготовленості фахівців, структури професійно-психологічної підготовленості та її основні компоненти тощо. Отже, особливого значення набуває психологічна орієнтація суб'єкта ОВС.

Спеціальна психологічна підготовка передбачає розвиток і тренування професійно значущих якостей, напрацювання системи знань, вмінь і навичок, необхідних для конкретної службової діяльності. У її складі можна виділити базу і цільову підготовку.

База підготовки передбачає можливість оволодіти вміннями та навичками професійної спостережливості, вміннями і навичками мнемочної діяльності, навичками професійної уваги, прийомами професійного мислення; методами візуальної психодіагностики; навичками невербальної передачі і розпізнання інформації; технологіями контактної взаємодії; вміннями взаємодії при втручанні в наявну конфліктну ситуацію тощо.

З урахування безпосередньої прикладної спрямованості юридичної практики та в умовах частого дефіциту інформації щодо майбутніх об'єктів взаємодії особливої значущості набуває цільова підготовка суб'єктів ОВС.

Список використаних джерел:

1. Психологічне забезпечення оперативно-службової діяльності працівників міліції (у двох частинах). Частина I: Професійно-психологічна підготовка працівників оперативних підрозділів: навч.-метод. посіб. / [Д. О. Александров, В. Г. Андросюк, Л. І. Казмирєнко та ін.]. – К.: Нац. акад. внутр. справ України, 2003. – 124 с.

2. Ірхін Ю. Б. Спеціальна психологічна підготовка працівників оперативних підрозділів органів внутрішніх справ України / Ю. Б. Ірхін // Нормативно-правові та методологічні аспекти юридичної та оперативної психології: матеріали наук.-практ. семінару (Харків, 27-28 березня 2008 р.). – Х., 2008. – С. 192–195.

ГЕНДЕРНА КУЛЬТУРА В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Івченко Ю.В.,

старший викладач кафедри філософії права та юридичної логіки Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Утвердження гендерної рівності - важливий напрямок розвитку суспільства в Україні в останні роки. Інтеграція української держави у світове співтовариство вимагає переосмислення місця і ролі жінок у суспільстві, їх рівноправну участь у всіх сферах життєдіяльності, і, зокрема, в політиці і державотворенні.

В умовах трансформації суспільства Українська держава прагне до творення громадянського суспільства, основу якого складають нові гуманітарні засади, що, в свою чергу, є передумовою демократичного устрою. Саме тому